

درپچه

انتقال مر جان‌های چاپهار بدون رعایت مفاد توافقنامه **مر جان‌ها را با سیم می‌بندند!**

■**شرق:**نگرانی از وضعیت مر جان‌های چاپهار پس از اقدام غیرمسئولانه پیمانکار طرح در جابه‌جایی غیراصولی آنها همچنان در میان دوستداران محیط‌زیست و مسئولان استانی و محلی محیط‌زیست وجود دارد. در همین رابطه از امید صدیقی، مدیرکل دفتر اکویولوژی سازمان حفاظت محیط‌زیست در این‌باره جو یا شده‌ایم و درباره آخرین وضعیت مر جان‌های سواحل جنوبی کشور به گفت‌وگو نشستیم.

■ ■ ■

آقای صدیقی آخرین وضعیت مر جان‌های چاپهار که انتقال آنها با حکم قضایی متوقف شده به چه صورتی است؟

در حال حاضر با عملیاتی فشرده و سخت، نقشه استقرار و موقعیت جغرافیایی مر جان‌های بندر چاپهار را مشخص کرده‌ایم به گونه‌ای که محدوده استقرار مر جان‌ها از شرق تا غرب به طور کامل بررسی شده و همچنان این روند ادامه دارد. متأسفانه بخش زیادی از مر جان‌هایی که قبلاً منتقل شده بودند به دلایلی واژگون شده‌اند که باید شناسایی و مورد مراقبت قرار بگیرند.

چرا مر جان‌های منتقل شده، واژگون شده‌اند؟ اصلی‌ترین دلیل این اتفاق استفاده از روش اشتباه در انتقال مر جان‌ها بوده چرا که مر جان‌های دریایی روی بلوک‌های سیمانی به وسیله یک بند پلاستیکی بسته شده‌اند که با یک جریان و موج حرکت کرده و واژگون شده‌اند.

پس به آمارهای قبلی که درباره مرگ مر جان‌ها مطرح شده بود، باید این تعداد مر جان را هم اضافه کرد؟

بله، با احتساب مر جان‌های واژگون شده علاوه بر آمار گذشته حدود ۷۰۰ تا ۸۰۰ مر جان تازه نیز از بین رفته‌اند که این مساله واقعا جای تأسف دارد. با توجه به توافقات از پیش تعیین شده با مجریان این طرح، اگر سازمان بنادر در این زمینه اقدامی نکند و مسئولیت انتقال صحیح مر جان‌ها را بر عهده نگیرد، سازمان حفاظت محیط‌زیست برای نجات مر جان‌ها وارد عمل می‌شود.

جریمه ۱۰۰ هزار تومانی برای قاچاق میلیونی مر جان‌ها

■ **شرق:** بهار اگر چه برای ماهیان فصل تخم‌ریزی و زاد و ولد است اما برای مر جان‌های دریای عمان و خلیج فارس، چندان فصل خوشایندی نیست. بر اساس گزارش‌ها، چند سالی است که این بخش از ذخیره دریایی کشور، ندان طمع برخی‌ها را تیز کرده و صید مر جان در روزهای بهاری، تفریح پر درآمد بومیان شده است! خیلی هم فکر تان را سمت چاپهار نبرید، بخش عمده‌ای از نوار ساحلی جنوب ایران، منابع غنی مر جانی دارد که در طی چند سال گذشته قسمت قابل توجهی از آن توسط ماهیگیران بومی برای فروش در شهرهای بزرگ، صید شده و بخش دیگر آن هم به کشورهای همسایه قاچاق شده است. این موضوع را اولین بار حمید رضایی، عضو هیات علمی مرکز ملی اقیانوس‌شناسان شیلات مطرح کرد با این‌امید که مسئولان از این تخریب زیست‌محیطی جلوگیری کنند اما نه تنها جلوی آن گرفته نشد بلکه هر سال که می‌گذرد گونه‌های تازه‌تری از مر جان‌های دریایی به پشت و پرتین‌های فروشگاه‌های آکواریوم می‌آید. هر

سال در همین روزها، افرادی به سراغ بومیان و ماهیگیران جنوب کشور می‌روند تا برایشان مر جان صید کنند. بومیان هم از همه جایی خبر و شاید هم البته برای پول، با قایق به صید این موجودات زنده می‌روند و در نهایت هر قایق پر از مر جان‌را از ۱۵ تا ۴۰ هزار تومان به سارقان می‌فروشند. خریداران مر جان‌ها را به شهرهای بزرگ می‌برند، تکه تکه می‌کنند و برای تزئین آکواریوم‌ها یا مبالغ باور نکردنی به فروش می‌رسانند.

جزایر لارک، قشم و هنگام در حال حاضر اصلی‌ترین مکان‌های سرقت مر جان‌ها هستند و هر بهار که صید مر جان آغاز می‌شود، هزاران هزار ماهی از نعمت زاد و ولد محروم می‌شوند! در حال حاضر تنها قانونی که برای مقابله با صید این گونه دریایی وجود دارد، مجرمان را به پرداخت تنها سه‌هزار تومان جریمه در ازای هر کیلو مر جان تنبیه می‌کند، این در حالی است که هر قطعه از این مر جان‌ها در پایتخت بیش از این حرف‌ها فروخته می‌شود. تابه حال سازمان محیط‌زیست دو محموله ۸۷۰ کیلوگرمی و ۳۸۰ کیلوگرمی را از قاچاقچیان گرفته اما این رقم در برابر ترانزیت غیرقانونی این موجود زنده، چیز چندان اهمیتی نیست.

این پایین زغال رویمان را سیاه می‌کند و آن بالا نداری....

وحید قرایی -سه ماه پیش ریزش معدن اشکبلی در منطقه هجدک شهرستان راور بار دیگر افکار عمومی را متوجه وضعیت معادن زغال سنگ استان کرمان و کارگرانش کرد.

این بار اما دوربین‌های عکاسی خبرنگاران لحظاتی را ثبت کرد که بیش از گذشته ذهن مخاطبان را به خود جلب کرد. لحظاتی که کارگران معدن پس از کار سنگین در تونل‌ها و کارگاه‌های استخراج به استراحت مشغول بودند اما چهره‌ها غمی سنگین از بار زندگی را به خود داشت. اگر چه این عکس‌ها و نگاه‌ها خود می‌توانست گویای روزهای رفته بر این کارگران باشد اما شنیدن حرف‌های آنها این وضعیت را بیشتر روشن می‌کرد.

اتاق سرد استراحتگاه کارگران پس از ساعت‌های سخت کاری آن هم زمانی که بیش از دو ماه از ریزش مرگیر معدن اشکبلی می‌گذشت جایی بود که پای صحبت کارگران معدن نشستیم تا حرف‌هایشان به جایی فراتر از سقف کوتاه این اتاق برسد...

یکی از آنها صحبت را با این شرط که نامش در گزارش نیاید آغاز می‌کند. او می‌گوید از مسئولانی که دلسوز ما هستند می‌خواهم یک بار لباس کار در معدن بپوشند و همراه ما کارگران به داخل کارگاه‌ها خود استخراج ببینند و شرایط کاری ما را ببینند و بعد در مورد حداقل حقوق و دستمزد ما تصمیم بگیرند و برای احقاق حق ما تلاش کنند.

وی می‌افزاید: نه حقوق مناسبی می‌گیریم، نه اضافه کاری درستی و نه پاداشی و سنوواتی و حق ما

همیشه در معرض تضییع است.

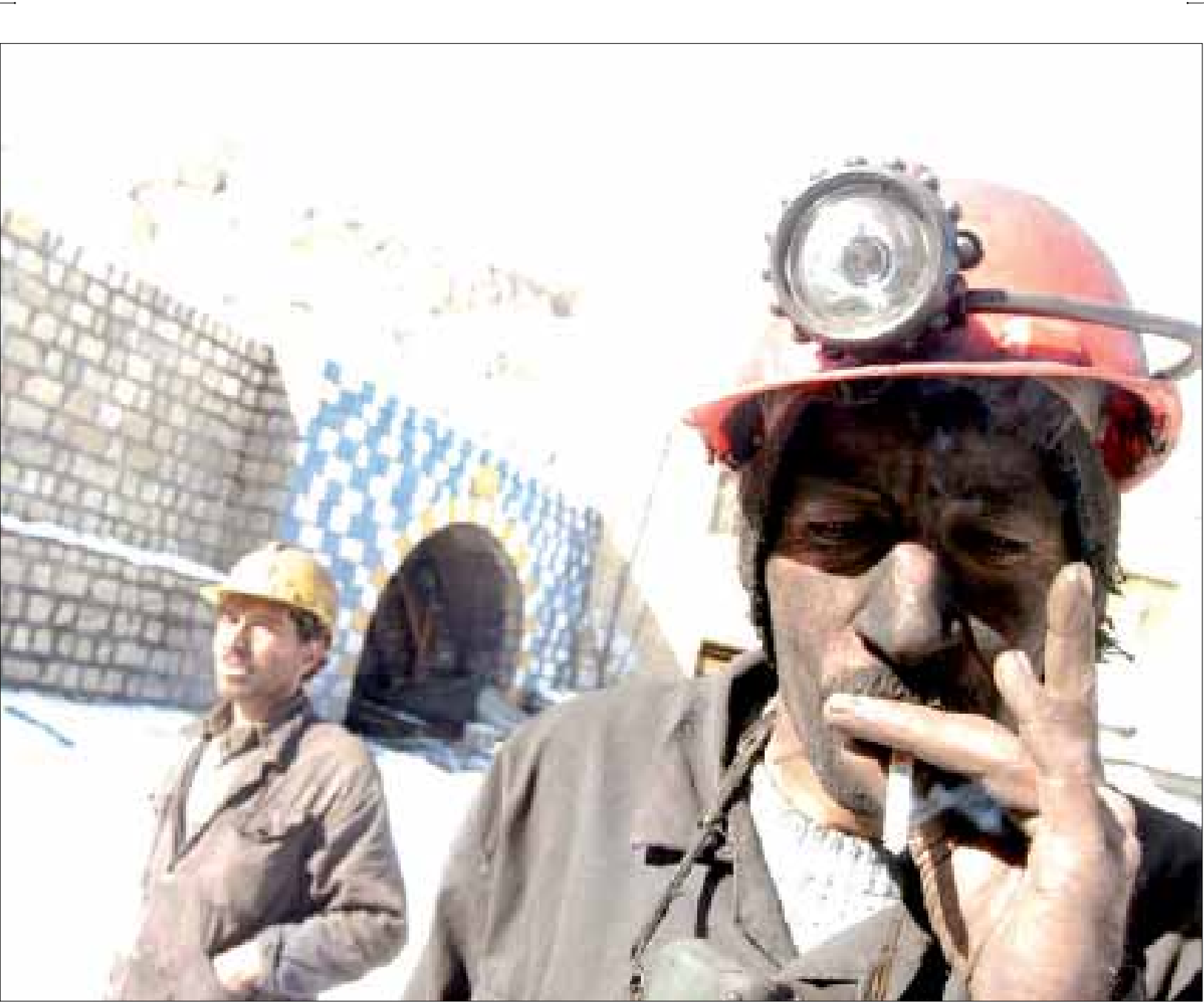
کارگر دیگری می‌گوید: ۲۱ سال است در معدن‌های زغال سنگ کار می‌کنم و دیگر توانی برایم نمانده است. باب نیزو، هشونی، اشکبلی نام‌هایی است که همراه با کار سخت معدنکاران و تونل‌هایی که ایمنی آنها بعد از هر حادثه زیر سوال رفته است و او کار در آنها را تجربه کرده است. چهار فرزند دارد که برای تامین هزینه‌های آنها بعد از کار طاقت‌فرسای روزانه باید تا ساعت‌ها با خود ریش مسافر هم جابه‌جا کند.

وی می‌گوید: حالا که این همه حرف از عدالت است ما را هم در این عدالت سهیم کنند تا زندگی ما کارگران معدن به این صورت و با این مشقت نگذرد. حقوقم در ماه با کار در معدن از ۵۵۰ هزار تومان فراتر نمی‌رود و حالا این زندگی با قسط وام‌هایی که برای گذران آن گرفته‌ایم و دو فرزند دانشجو چگونه بگذرد؟

یکی دیگر می‌گوید ما به عنوان «انجام کار معین» قرار داد داریم و تکلیف کار ما مشخص نیست. شما ببینید آنها که استخدام هستند چه وضعی دارند و بعد قضاوت کنید که وضعیت کار ما چگونه است. حقوق این دسته از کارگران هم حدود ۳۵۰ هزار تا ۴۰۰ هزار تومان است و مزایای خاصی برای کارشان ندارند. اینکه در عین دستمزدهای نامتناسب و کار سنگین تکلیف‌شان هم روشن نیست وضعیت را برای آنها دشوار تر می‌کند.

کارگر دیگری می‌گوید: به دلیل اینکه جانبا ز بودم

سرزمین

روایتی از کارگران معدن کرمان

وحید قرایی/کرمان

در حقم ارفاق شد و در معدن به کار دفتری مشغول شدم اما حقوقم کمتر شده است و همین زندگی را برای من دشوارتر کرده است. او ادامه می‌دهد: فیش حقوقی‌ام را به دست وزیر صنایع و معادن ادم که گفت پیگیری می‌کنم. با هیات مدیره هم اینجا در میان گذاشتم و با استانداری هم در این زمینه مکاتباتی داشته‌ام اما می‌گویند این کاشی حقوق شما طبیعی است. بعد از ۲۲ سال کار که ۱۸ سال آن در سخت‌ترین شرایط در معدن باب نیزو و هجدک و چهار سال آن در گروه امدادگری بوده است ۳۸۰هزار تومان حقوق می‌گیرم و بگویند ما چگونه باید زندگی کنیم. به ما می‌گویند وضعیت حقوق تان بعد از بازنشستگی بهتر می‌شود اما آ یا با این ریه‌های پر از زغال ما به سن بازنشستگی می‌رسیم که چنین وعده‌ای به ما می‌دهند؟ وی اظهار می‌دارد: انگار ما پشت

این کوه‌ها فراموش شده‌ایم و کسی نمی‌خواهد بداند وضعیت کار و زندگی ما چگونه است. یکی دیگر از کارگران می‌گوید این وضعیت که برای ما وجود دارد باعث شده است فرزندان مان مجبور باشند زندگی بسیار سختی را تحمل کنند. خیلی وقت‌ها به این فکر می‌افتیم که برای رفع نیازهای آنها کلیه خود را بفروشیم اما آیا این هم می‌تواند جاهای خالی زندگی ما را پر کند؟ فرزند یک کارگر معدن نباید به حد نیازش میوه و گوشت بخورد؟ حق دانشگاه رفتن ندارد؟ چرا باید فرزندان کوچک‌تر

جای خالی سه کارگر معدن در کرمان سه‌ماهه شد		
است: هم‌اکنون امدادگران به‌دلیل ریزش‌های مکرر کارگاه نمی‌توانند وارد محل حادثه شوند و بنا بر اعلام کارشناسان خطرناک‌ترین مرحله طرح نجات آغاز شده است. یعقوب فضلی تصریح کرد: بالای کارگاه حفراهی بزرگ ایجاد شده و ریزش از این محل به درون کارگاه ادامه دارد و کار راست کرده است. وی گفت: هم‌اکنون امدادگران برای حفظ امنیت طرح در حال تثبیت و مقاوم‌سازی تونل انحرافی هستند زیرا امکان دارد ریزش‌های معدن به تونل نیز اثر بگذارد. او با اشاره به اینکه باید در این مرحله تونل تقویت شود و این طرح در حال انجام است، اظهار داشت: طرح ایجاد تونل دیگری زیر محلی که در آن ریزش در حال روی دادن است نیز در حال بررسی است و امیدواریم به‌زودی بتوانیم در این خصوص خبرهای خوبی بدهیم.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.
فضلی با اشاره به تلاش‌های شبانه‌روزی در محل حادثه گفت: در این مرحله کار بسیار سخت شده است و زیر منطقه ریزش قرار گرفته این مرحله باید با دقت و نهایت رعایت نکات ایمنی کار پیش برود. در این وضعیت تونل باید آنقدر مقاوم شود که در صورت ریزش کوه بتواند مقاومت کند.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.
این صحبت‌ها در حالی عنوان می‌شود که بر اساس گزارش سه‌ماه پیش روزنامه شرق، فیلمی از معدن اشکبلی توسط یکی از کارگران معدن گرفته شده بود که نشان می‌داد کوه مشرف به این معدن روزهایی قبل از حادثه	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.

بعضی کارگران معدن لباس‌های فرزندان بزرگ‌تر را ببوشند؟ ما ماهی ۵۰۰، ۴۰۰ هزار تومان چگونه می‌شود با این هزینه‌ها زندگی کرد؟ او می‌گوید: در پایان ماه مجبوریم حتی نان را قرض بخیریم. اینجا زغال رویمان را سیاه کرده و آنجا نداری و بی پولی... این حرف بسیاری از کارگران معادن زغال سنگ است که با هر حادثه همه توجه‌شان به آنها جلب می‌شود و بعد از گذر زمان همه دوباره همه چیز را فراموش می‌کنند و برای ما روز از نواست و روزی از نو. وعده‌ای داده می‌شود و می‌شنویم و فراموش می‌شود. آنها می‌گویند وضعیت آنها در این معادن یک روی سکه زندگی‌شان است و وضعیتی که در زندگی عیالواریشان می‌گذرد روی دیگر سکه. یک زندگی سخت که شرایط دشوارتری از کار طاقت‌فرسای معدن پیش رویشان می‌نهد.

واقعیت این است که کارگران معدن زغال سنگ در کرمان روزگار سختی را می‌گذرانند. صدای آنها هم معمولاً زمانی از طریق رسانه‌ها به گوش دیگران می‌رسد که در حوادثی مرگبار تعدادی از همکاران‌شان را از دست می‌دهند و به قول همین کارگران باعث شده است تا پس از افتادن آب از آسیاب باز هم آنها به دست فراموشی سپرده شوند. این کارگران روزهای خود را در معدن با مشقت و سختی کار، می‌گذرانند و هراس همیشگی از حوادث معدنی و با شرایطی هم که از نظر اقتصادی در زندگی‌شان وجود دارد در همه‌ی بر این خستگی نمی‌یابند. کاش آنها از این تاریکی تونل‌های معدن و گرد زغال به فردای بهتری می‌رسیدند.

جای خالی سه کارگر معدن در کرمان سه‌ماهه شد		
است: هم‌اکنون امدادگران به‌دلیل ریزش‌های مکرر کارگاه نمی‌توانند وارد محل حادثه شوند و بنا بر اعلام کارشناسان خطرناک‌ترین مرحله طرح نجات آغاز شده است. یعقوب فضلی تصریح کرد: بالای کارگاه حفراهی بزرگ ایجاد شده و ریزش از این محل به درون کارگاه ادامه دارد و کار راست کرده است. وی گفت: هم‌اکنون امدادگران برای حفظ امنیت طرح در حال تثبیت و مقاوم‌سازی تونل انحرافی هستند زیرا امکان دارد ریزش‌های معدن به تونل نیز اثر بگذارد. او با اشاره به اینکه باید در این مرحله تونل تقویت شود و این طرح در حال انجام است، اظهار داشت: طرح ایجاد تونل دیگری زیر محلی که در آن ریزش در حال روی دادن است نیز در حال بررسی است و امیدواریم به‌زودی بتوانیم در این خصوص خبرهای خوبی بدهیم.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.
فضلی با اشاره به تلاش‌های شبانه‌روزی در محل حادثه گفت: در این مرحله کار بسیار سخت شده است و زیر منطقه ریزش قرار گرفته این مرحله باید با دقت و نهایت رعایت نکات ایمنی کار پیش برود. در این وضعیت تونل باید آنقدر مقاوم شود که در صورت ریزش کوه بتواند مقاومت کند.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.
این صحبت‌ها در حالی عنوان می‌شود که بر اساس گزارش سه‌ماه پیش روزنامه شرق، فیلمی از معدن اشکبلی توسط یکی از کارگران معدن گرفته شده بود که نشان می‌داد کوه مشرف به این معدن روزهایی قبل از حادثه	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.	فروریزختن سقف تونل هم، ریزش داشته و این اتفاق باعث هراس معدنچیان شده است.

گزارش کوتاه

بحران خشکسالی در چهار محال و بختیاری

سید محمد رضا موسوی

■ **تحقیقات** نشان می‌دهد که استان چهار محال و بختیاری امسال نیز با ادامه روند فعلی با بحران خشکسالی مواجه باشد کما اینکه اکنون نیز روستاییان شهرستان کوهرنگ که به عنوان مرکز آب ایران شناخته می‌شوند با مشکل کمی آب شرب بهداشتی مواجه‌اند. استان چهار محال و بختیاری دارای منابع غنی آب‌های سطحی(حدود ۱۰ درصد آب کشور) است و نکته مهم در ارتباط با آب شرب استان این است که بیش از ۹۵ درصد آب شهری و روستایی از منابع آب زیرزمینی تامین می‌شود. به دلیل برداشت بی‌رویه از این منابع، متأسفانه بیلان آب بسیاری از ایخوان‌های زیرزمینی منفی شده و مهم‌ترین دشت‌های استان شامل دشت‌های شهر کرد، بروجن، فردانیه، سفید دشت و خانمیرزا ممنوعه بحرانی هستند. در جریان خشکسالی اخیر (سال ۸۷ و ۸۸) آب شرب حدود ۲۰۰ روستا و شهر با مشکل جدی مواجه شدند و در حال حاضر چاه‌های آب شرب استان ۱۵۳ حلقه است که از این تعداد ۱۲۲ مورد آن فعال است. به همین خاطر استان چهار محال و بختیاری از نظر آب شرب آسیب پذیر بوده و در مواقع خشکسالی این مشکل را به طور حاد در خود نشان می‌دهد.

بر اساس تجزیه و تحلیل آمار و اطلاعات شرکت آب و فاضلاب استان مشخص شده که دبی کل منابع آب شرب شهرهای استان در اثر خشکسالی سال ۸۷ حدود ۱۱ درصد کاهش داشته است. از نظر تعداد چاه‌های آب شرب استان نیز آمار و اطلاعات موجود حاکی از آن است که خشکسالی اخیر موجب شده که ۳۰ حلقه از چاه‌های آب شرب استان از مدار تولید خارج شوند و برای جبران کم آبی تعدادی چاه جدید حفر شود. با وجود اینکه در سال ۸۸ بارندگی در حد نرمال بوده است، باز این روند کاهشی ادامه داشته که این موضوع نشانگر برگشت‌ناپذیری منابع آب در کوتاه مدت است و از این جهت می‌توان گفت، آب شرب شهری استان آسیب‌پذیر است. بر اساس آمار سرشماری سال ۸۵، استان چهار محال و بختیاری دارای ۹۲۰ روستا با جمعیت ۲۹۸ هزار و ۴۶۲ نفر که از این تعداد ۲۲۸ هزار ۱۳۳ نفر (۸۲ درصد جمعیت روستایی) از نعمت آب شرب بهداشتی برخوردارند ۳۲۳ روستا تحت پوشش شرکت آب و فاضلاب روستایی استان قرار دارند. از این تعداد روستا در خشکسالی اخیر ۱۲۶ روستا با مشکل خشک شدن کامل منبع آب شرب و بیش از ۷۰ روستا با کاهش شدید منابع آب مواجه شدند که این شرکت برای تامین آب شرب مورد نیاز این ۲۰۰ روستا ۲۲ تانکر را اجاره کرده است. در کل استان ۶۱ درصد از روستا‌های تحت پوشش با کمبود آب مواجه شده‌اند که بیش‌ترین درصد خشک شدن منبع شرب روستایی در شهرستان کوهرنگ و لردگان اتفاق افتاده است. مدیر مرکز تحقیقات منابع آب دانشگاه شهر کرد اظهار داشت: در سال‌های گذشته مدیریت آب استان با تاکید بر استفاده از آب زیرزمینی بوده و هر جایی که با مشکل آبی مواجه می‌شدند، تجویز می‌کردند که چاه خشکسالی را شاهد هستیم.

مدیر مرکز تحقیقات منابع آب دانشگاه شهر کرد افزود: بحران خشکسالی آینده را وابسته بودن به آب زیرزمینی دانست و یادآور شد: امسال به دلیل اینکه ذخیره آبخوان‌های زیرزمینی به علت خشکسالی کم است ما شاهد بحران کم آبی در این استان هستیم.

صدی بروجنی با اشاره به کاهش آب زیرزمینی و وابستگی این استان به آب زیرزمینی بر ضرورت جبر‌بندی آب شهرهای استان تاکید و خاطر نشان کرد: جبر‌بندی آب از ابتدای سال باید صورت گیرد. وی افزود: جبر‌بندی آب خود موجب می‌شود که مردم مصرف را کاهش دهند، همچنین سبب می‌شود در اوج بحران خشکسالی و خشک شدن چاه‌های آب، دیگر نیازی به حفر چاه نباشد.

مدیر مرکز تحقیقات منابع آب دانشگاه شهر کرد با اشاره به اینکه زندگی مردم و کشاورزان در این استان به آبهای زیرزمینی وابسته است، افزود: وابستگی مردم به خاطر عملکرد نه چندان صحیح مدیران گذشته است. وی افزود: اولین قدمی که می‌توان برای جلوگیری از بحران خشکسالی در آینده برداشت این است که به دنبال طرح‌هایی باشیم که بتوان از آب سطحی استان استفاده کنیم. صدی بروجنی با بیان اینکه، هم‌اکنون مادر مجموع کمتر از پنج درصد پتانسیل آب سطحی استان را استفاده می‌کنیم، بیان داشت: اگر ما بخوایم آب زیرزمینی را حفظ کنیم باید استفاده از آب سطحی را افزایش دهیم. وی عنوان کرد: اگر بتوانیم حدود ۱۰ درصد از آب سطحی استفاده کنیم می‌توانیم پاسخگوی تمام نیاززمندان آب استان باشیم. وی کاهش مصرف آب را راهکار دوم دانست و خاطر نشان کرد: کاهش مصرف آب از طریق روش‌های بهینه‌سازی مصرف مانند استفاده از آبیاری‌های تحت فشار، آلودگی کشت مناسب، صرفه جویی آب در مصارف شهری و... می‌تواند راهکاری مناسب برای خشک‌شدن آب‌های زیرزمینی باشد. مدیر مرکز تحقیقات منابع آب دانشگاه شهر کرد به هدفمند کردن رایانه‌ها اشاره کرد و ادعا ن داشت: این قدم خوبی بوده است که مردم انگیز پیدا کنند مصرف را کاهش دهند و این پتانسیل و فرصتی است به شرط اینکه این فرصت به خوبی تبلیغ شود.